

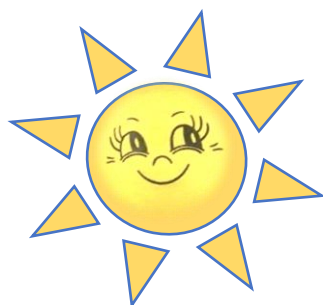
Věra Herajtová – LDO – Dramaturgický plán a tvůrčí plán pro skupinu METAFÓRY na školní rok 2019/2020						
ÚTERÝ (15:30-18:35) = I. pololetí / V. Herajtová: PUTOVÁNÍ ZA HVĚZDOU						
II. pololetí / V. Herajtová: VEČER PŘI SVÍČKÁCH + ORFEUS PRO EURYDIKU						
1) PUTOVÁNÍ ZA HVĚZDOU P: 19. 11. a 13. 12. 2019 a 10. ledna 2020			2) VEČER PŘI SVÍČKÁCH P: dle domluvy (HO + LDO)		3) ORFEUS PRO EURYDIKU P: 19. května 2020	
jméno a věk	I. pololetí:	Role:	II. pololetí:	přednes a četba autorských textů:	II. pololetí	role:
Z. LANSU (6/I)	PUTOVÁNÍ	Slunce	VEČERY	A potom se to stalo, Petrklíč, Zlatá rybka, Šahrazád	ORFEUS	Osud a Hádés
M. LAVICKÁ (1/II)			VEČERY	Možná, Nadějný fotbalista, Je to, co to je, Například, Zlatá rybka	ORFEUS	Démétér
A. ŠEJNOSTOVÁ (4/I)			VEČERY	Dvojčata, Havran, Jak Velryba ke svému hrdlu přišla, Zlatá rybka	ORFEUS	Artemis
S. UDŽENIA (4/I)	PUTOVÁNÍ	Luna			ORFEUS	Osud a Persefona
T. NOVÁK (3/I)	PUTOVÁNÍ	Kašpar			ORFEUS	Orfeus
V. ROWLAND (3/I)	PUTOVÁNÍ	Hluché dítě			ORFEUS	Erató
D. VYSOCHAN (1/0)	PUTOVÁNÍ	Ovečka			ORFEUS	Malá Persefona
K. ŽÁKOVÁ (5/I)	PUTOVÁNÍ	Vlasatice			ORFEUS	Eurydika a Charón

Soutěže LDO a doprovodné akce v roce 2019/2020

Věra Herajtová / skupina METAFÓRY / Soutěže: literární a v přednesu školní rok 2019-2020 / ceny + doprovodné akce

- 1) soutěž: Děti Praze / Cena hl. m. Prahy a Klubu českých a slovenských spisovatelů za nejlepší dětský autorský počín roku – [22. 11. 2019](#)
- 2) soutěž: Studentské Thálie 2019 / Cena Studentská Thálie za Autorský počín – [5. 1. 2020](#)
- 3) soutěž: Soutěžní přehlídka žáků ZUŠ – literárně dramatický obor SLOVESNOST (Krajské kolo – Hlavní město Praha) – [12. 3. 2020](#)
- 4) soutěž: Soutěžní přehlídka žáků ZUŠ – literárně dramatický obor PŘEDNES (Krajské kolo – Hlavní město Praha) – **ODLOŽENO**
- 5) akce: ve spojení se soutěží „Děti Praze“ proběhly [23. 10. 2019](#) ve Slovenském domě tvůrčí dílny: „Dětská slovesnost a tvorba pro děti“
- 6) akce: vyhlášení výsledků a slavnostní předání cen za dětskou tvorbu „Děti Praze/ Cena hlavního města Prahy a Klubu českých a slovenských spisovatelů“ se konalo [22. 11. 2019](#) v Rezidenci primátora hlavního města Prahy na Mariánském náměstí.
- 7) akce: Zoe Lansu se zúčastnila natáčení [25. 11. 2019](#) – živého vstupu o projektu „Děti Praze“ (Český rozhlas Junior)
- 8) akce: Zoe Lansu se zúčastnila [27. 11. 2019](#) natáčení reportáže České televize pro pořad Planeta YÓ (v Trmalově vile ve Strašnicích)
- 9) akce: Gala řezby Studentské Thálie / vyhlášení Cen Studentské Thálie se konalo [5. 1. 2020](#) na Nové scéně Národního divadla v Praze
- 10) akce: charitativní pořad „Síla myšlenek - cena života“, na kterém vystoupila se svým autorským textem vítězů i vítězka Thálie Zoe Lansu (ze skupiny Metafory), byl věnovaný dárčům kostní dřeně a proběhl [6. 2. 2020](#) v Brožíkové sále Staroměstské radnice v Praze

jméno/ročník	1) soutěž / liter. dílo	1) umístění	2) soutěž / liter. dílo	2) umístění		3) / umístění	4) soutěž / přednes	4) umístění
Z. LANSU (6/I)	POVÍDKA: Praha před 1 000 000 let	1. MÍSTO / Cena hl. m. Prahy a Klubu českých a slovenských spisovatelů za nejlepší dětský autorský počín roku	POVÍDKA: A potom se to stalo	Hlavní cena v celorepublikové soutěži: STUDENTSKÁ THÁLIE 2019 / Studentská Thálie za Autorský počín (hl. cena napříč kategoriemi)	SBÍRKA POVÍDEK: - Praha před 1 000 000 let - A potom se to stalo - Hrdina - Petrklíč	STŘÍBRNÉ PÁSMO		
M. LAVICKÁ (1/II)	POVÍDKA: Ztraceni v čase	ZVLÁŠTNÍ CENA POROTY	POVÍDKA: Nadějný fotbalista	ÚČAST	POVÍDKA: Nadějný fotbalista	STŘÍBRNÉ PÁSMO		
A. ŠEJNOSTOVÁ (4/I)			POVÍDKA: Dvojčata + BÁSEŇ: Když shoří slunce	ÚČAST	POVÍDKA: Dvojčata	ČESTNÉ UZNÁNÍ	BALADA: E. A. Poe / Havran + R. Kipling / Jak Velryby ke svému hrdlu přišla	

Orfeus pro Eurýdiku

Věra Herajtová

ORFEUS PRO EURYDIKU

Osoby a obsazení:

ORFEUS	TEODOR NOVÁK
EURYDIKA a CHARÓN	KRISTÝNA ŽÁKOVÁ
OSUD a HÁDES	ZOE LANSU
OSUD a PERSEFONA	SOPHIA UDŽENIJA
DÉMÉTÉR	MICHAELA LAVICKÁ
ARTEMIS	ALŽBĚTA ŠEJNOSTOVÁ
ERATÓ	VICTORIA ROWLAND
MALÁ PERSEFONA	DIANA VYSOCHAN

HČ1 (02:38)

Předehra

1 - O, HČ1 = ÚVOD
(str. 2).ogg

* význam textů ohrazených obdélníky/čáry:

- a) označení textu básně/hry: — a .....
b) podněty a situace v textu: .....
c) poznámky k postavám ze hry: .....
d) hudební čísla v naší inscenaci: —

* děti přicházejí na „své hřiště“, hrají svoje oblíbené hry:

Orfeus má míč a prozpěvuje si, Osud (Zoe+Sophia) má švihadlo, obruče atd., Eurydika má také kruhy, Artemis hraje šipky, Erató má plyšáka, malička Pessefona si hraje se vším, co potká... Démétér, přinese svačinu, a vypráví příběhy, časem se děti stávají hrdiny báje...

1

JAK NAPSAL V BÁJI BÁSNÍK STARÝ

MÍŠA / DÉMÉTÉR

* příběh vzniká u DÉMÉTÉR – má kolem sebe děti, „krmí je“, češe, stará se o ně, „hraje s nimi naši báseň“ – na scénu vejde jako poslední, děti ji uvítají, ona vytáhne ze svého batochu lentilky a rohlíky, rozdává je, – vypráví báj o lásce Orfea a Eurydiky, Orfeus je u ní a baští rohlík....

Jak napsal v báji básník starý

– Žil kdysi v Řecku...

Orfeus se – jen tak z legrace, pasuje sám sebe do role „zpěváčka“ Orfea, ve smyslu: „zpívá jako já!“

V kraji Thrákie...

Orfeus.

– Zpěvák dokonalý...

* představí samy sebe

A jeho Osud zajímavý je

Byl synem krále Oiagra.

Nebo snad Apollóna?

TEO / ORFEUS

ZOE+SOPHIA / OSUD

BETY / ARTEMIS

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Zeptej se na to jeho matky

– takové věci ví jen ona.

BETY / ARTEMIS

Co já s tím? Mně by se nechtěla.

Ostatně, kdo jeho matka byla?

MÍŠA / DÉMÉTÉR

No přece, Múza Kalliopé...

– Tak to v báji stojí.

TEO / ORFEUS

VICKY / ERATÓ

Jako kdysi otec jeho

i on našel Múzu svoji.

* Míša pasuje malou Vicky do role Erató

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Bohyni Erató, – patronku poezie,

– milostných písní a tance...

VICKY / ERATÓ

Jednu z Múz devíti...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Je dcerou Mnemosyné...

VICKY / ERATÓ

Bohyně Paměti.

A Dia samotného!

* Kristýnka znovu zdůrazní, kdo je Orfeova malá Múza – ERATÓ (gestem)

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Je krásná Erató!

ZOE / OSUD

A co víc?!

ZOE+SOPHIA / OSUD

– Miluje ho!

poznámky:

TEXT – OBSAHUJE 21 BÁSNÍ, PODLE SITUACÍ JSOU ČÁSTI OZNAČENÉ ŠEDÝMI OBDÉLNÍKY

báseň 1 = úvod – prolog, ve kterém se postavy představují a sdělují nám, co se odehrálo před tím. **Báseň 1 jsem rozdělila po myšlenkách/situacích na 3 části...**

k postavám ze hry:

ORFEUS – syn Múzy Kalliopé a říčního boha Oiagra (nebo Apollóna), byl největším hudebníkem řeckých mýtů.

ORFEUS – v naší básni je místy dvojený, – protože náš **Orfeus** příběh prožívá přímo a stejně tak, jako se na něj „dívá zvenku“

– **hra (báseň) ORFEUS PRO EURYDIKU**

– obsahuje celý mýtus s předmluvou (prologem) i doslovem (epilogem)

– **báseň / hra se mýtem nejen inspiruje**

– ale zároveň jej celý (po smyslu děje) převypráví a posouvá do současnosti

– **co bylo dál s Orfeem podle bájí:**

poté, co nevydržel a ohlédl se, spatřil **Orfeus** už jen stín **Eurydiky**, který se vracel zpět a navždy do Hádovy říše...

Orfeus prosil a plakal, ale do podsvětí se nedostal. Vrátil se do rodné Thrákie.

Bloudil světem, zúčastnil se výpravy Argonautů. Se svou manželkou se však setkal poměrně brzy – za čtyři roky zahynul rukama žen, kterým se tolik vyhýbal. Při slavnostech po něm opilé

Bakchantky házely kameny, **Orfea** roztrhaly, jeho hlavu a lyru hodily do řeky. Celá příroda se prý tenkrát zděsila nad takovým násilím, zahalila se do smutku i skály ronily slzy, které rozvodnily řeky. Bůh řeky Hebros však nenechal tělo ani lyru utopit, a **Orfeus** se dostal po smrti na ostrov Lesbos.

– **příběh o lásce Orfea a Eurydiky**

inspiroval básníky, malíře atd., vzniklo mnoho děl s různými uměleckými názory... např. podle Ch. W. Glucka v jeho

opeře ve třetím dějství vede **Orfeus Eurydiku** ven z podsvětí. Ta mu vyčítá, že se na ni nechce podívat tak dlouho, až to

Orfeus udělá... **Eurydika** padá (podruhé) mrtvá k zemi, zasažena trestným bleskem bohů. **Orfeus** si zoufá, vytahuje dýku

a chystá se ukončit i svůj život, což dojme bohy natolik, že **Eurydiku** vzkřísí a dovolí oběma odchod z podsvětí zpět na zem...

BETY / ARTEMIS	A on? Řekni, Démétér – má ji rád?	* Bety představí, pojmenuje DÉMÉTÉR
MÍŠA / DÉMÉTÉR	No jistě, Artemis...	* Míša pojmenuje ARTEMIS
TEO / ORFEUS	Takže on je její kamarád?	
VICKY / ERATÓ	Teď jsi na to káp!	
TEO / ORFEUS	Nech toho, Erató!	* Teodor znovu pojmenuje ERATÓ
ZOE / OSUD	Odkud to mám znát?	
	Je jeho Múzou – bez které nemohl by básnit – zpívat, ani hrát...	
MÍŠA / DÉMÉTÉR	On má ji za svou přítelku a inspiraci.	
VICKY / ERATÓ	Když Bohyně struny rozezvučí – zvěř opouští lesy...	* ERATÓ, už sama o sobě
BETY / ARTEMIS	Mlknou ptáci...	
	I vztekly vlk poníženež skučí.	* pěkná hra: „na vyjícího vlka“
		* Sophia pojmenuje PERSEFONU
SOPHIA / OSUD	Tiše Persefono! – Orfeus zpívá...	
ZOE / OSUD	Lidé z hor do údolí schází... – Ryby z řek se vynořují nad hladiny toků.	
SOPHIA / OSUD	Dívka na lyru ho doprovází... – Pečuje o něj na každém kroku.	
MÍŠA / DÉMÉTÉR	Orfeus, spolu s ní na vlnách barevných tónů pluje.	
VICKY / ERATÓ	Nic nechybí nám... – Kouzlo hudby je naplňuje.	
KRISTÝNKA / EURYDIKA	Jeho Múza šťastná je a věrná je mu.	
	Orfeus nemá myšlenku na jinou ženu.	
SOPHIA / OSUD	Jejich písní i ptáci naslouchají.	
ZOE / OSUD	Erató však k němu svoji lásku tají.	

poznámky:

V naší básni/hře budeme pracovat

– hodně s nadsázkou a obrazivostí přiměřenou vašemu věku... Myslím si, že láska nebo přátelství, cit, rozum a naděje i umění (pokud tyto „věci“ obsahuje), jsou pro život člověka někdy velmi nehmotné, ale o to víc podstatné, a určitě ještě nikdy nikomu neuškodily... (pokračování)

k postavám ze hry:

EURYDIKA – vodní víla (nymfa) je v řecké mytologii manželka největšího hudebníka a pěvce **Orfea**. Přišla si poslechnout jeho krásný zpěv a on se do ní na první pohled zamiloval...

– dále např: ... do smrti Eurydiky

– byli spolu velmi šťastni až do dne, kdy Eurydika zatoužila spatřit své družky. Cestou k nim ji uštkl had a **Eurydika** odešla do podsvětí. Nešťastný **Orfeus** se vydal do světa mrtvých poprosit vládce podsvětí o navrácení Eurydiky atd...

2 - O, HČ2 = TIŠE, PERSEFONO! ... (str.)

HČ2 (00:18)

O R F E U S

E U R Y D I K A

* **příběh je rozehraný**, postavy už se navzájem pojmenovaly... – známe: ORFEA, ERATÓ, DÉMÉTÉR, ARTEMIS i dvojí OSUD, EURYDIKA teprve „z hlubin vystoupí“, také začínají být jasné **vztahy mezi jednotlivými postavami** – prolínají se do naší hry...

TEO / ORFEUS

* Zoe+Sophia / OSUD: náš (Orfeův) Osud je rozpolcený... a mladý

a divoký a nezralý a živý a vtipný – je až dojemné, jak střídá ve verších svá nová čerstvá poznání s pravěkou ověřenou zkušeností, a stejně tak je bezstarostný i jeho lehoučký humor, – ten je někdy ochucen kapkou bolesti, ta jej dokáže jistě na chvíli zatížit... ale náš **Osud** se brzy vzpamatuje a jde si dál svou cestou, vlastně je báječný a milý, jen má tu vlastnost, že se před ničím nezastaví, ale taky nic zlého nikomu nepřisuzuje Osud si zahraje s Orfeem i příběh Orfea, Persefony a Háda...

Erató, moje milá

– co je ti?

* Teo teď už dokonale převzal roli ORFEA

Proč ses zastavila?

Mlčíš...

– Jsi znavena?

– Napít se chceš?

Dobře

– tak chvíli tu pobudem.

Ty Múzo radostná

– ty jsi mým osudem!

MÍŠA / DÉMÉTÉR

* Míša / DÉMÉTÉR – mateřská bohyně, nerada působí bolest. Žije pro děti a pro pomoc jiným lidem. Svě děti miluje ať jsou jakékoliv. Stejně tak zdravé jako čimkoliv postižené, ve vysokém postavení či na okraji společnosti. Je to matka na plný úvazek. Mateřství má u ní přednost před kariérou. Ale pozor! Usiluje o to, dostat ty druhé do závislosti na sobě. **Démétér je Bohyně přírody, kulturní krajiny a zemědělství.** Spojuje život s cykly přírody – co se děje v přírodě, děje se i v člověku. Naučila lidi obdělávat půdu, pěstovat obilí a péct chleba...

K čarovné řece vydali se spolu...

Orfeus spěchá

– utíká se svahu...

– klopýtl...

– kutálí se dolů...

Směje se, celý blázní...

Erató za ním pomalu a tiše schází...

Ví dobře, proč Orfeus jančí...

Zahlédl vodní víly, jak vášnivě tančí...

VICKY / ERATÓ

Na břehu řeky

– Najáda smělá...

– hedvábné sukně rozprostřela...

BETY / ARTEMIS

Podívej!

– Co se to děje?

Půvabné Najády...

A ty jejich reje!

* přesněji rozlišovat přední a zadní plány (herci mluví dopředu, vzadu za nimi je obraz)

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Orfeus spatří Eurydiku jak obléká si šat...

SOPHIA / OSUD

K vodě se rozběhne...

ZOE / OSUD

– Na Erató křikne:

TEO / ORFEUS

„Jdeme si zaplavat?!“

poznámky:

báseň 2 – dělím na 5 částí, podle situací tak, jak to cítím i jak se to přirozeně nabízí...

k postavám ze hry (i k těm o kterých se vypráví):

... **z mýtu o ARISTAEOVI** – např.: vypráví příběh o **Eurydice**, manželce **Orfeově**, která zemřela na uštknutí hadem, na kterého šlápla bosou nohou, když utíkala před **Aristaeem**...

Aristaeus (jméno pochází z řecké aristos – "nejlepší") je synem boha Apollóna a nymfy Kyréné. Do **Eurydiky** se prý zoufale zamiloval a nedokázal se ovládat...

– v podstatě byl ARISTAEUS dobrotivý člověk, miloval přírodu, měl o ní mnoho znalostí, pěstoval víno, choval dobytek, a hlavně pak včely, zušlechťoval stromy, zejména olivovníky, zabýval se také mlékařstvím a výrobou sýra a byl ochráncem pastýřů...

– trest pro ARISTAEA po smrti Eurydiky

– za její smrt, která byla zapříčiněna jeho nerozumem, byl potrestán Diem tím, že mu vymřela všechna včelstva, což mělo jistě vliv nejen na celé jeho hospodářství, ale i na přírodu a bytí jako takové... **Byl to jistě trest jen na určitou dobu** – také z toho **důvodu, že bez opylení příroda zaniká...**

– **postavu Aristaea** jsem zvolila jako další střípek do mozaiky našeho příběhu, protože – báj o něm báseň obrazivě dokresluje a dává příběhu i veršům další díl dramatickosti – kdo se trochu vyzná v mytologii pochopí, proč **Aristaeus v básni vede „medové řeči“** – a že to není jen pro květnatý básnický jazyk, text básně má občas i několik jiných významů...

– **zacházet s textem budeme divadelně, ale pěkně přirozeně, a také velmi současně...**

A R I S T A E U S

* **VŠECHNO HRAJEME DO LIDÍ** = **diváci jsou náš partner/spoluhrač**, všechny představy konkrétně a s ostře obkreslenou konturou sdělujeme skrze ně; **DIVADLO** = sdělovat, porozumět, radovat a **dívat se**... – nikoliv = nesdělovat, nerozumět, nudit a **divit se**... to by bylo – **DIVIDLO**, Předáváme energii! – Ta musí být plná myšlenek = duše, a ne nuda

MÍŠA / DÉMÉTÉR

* DÉMÉTÉR vypravuje zaujatě, děti to baví – proto se samy do rolí báje převtělují a hrají své postavy s chutí

* ORFEUS – jasně, ostře, s představou, děvčata se smějí, ale citlivě, není chaotické

TEO / ORFEUS

ORFEUS v báji je synem Múzy a je největší hudebník řeckých mýtů.

NÁŠ ORFEUS je malý kluk, který si rád zpívá – oblíbil si mýtického Orfeua a prožívá svého oblíbeného hrdinu „z venku i zevnitř“ – a to doslovně...

Za Najádou spěchá
– chce ji vidět zblízka.

Náš Orfeus – skvělý...

Zpěvák – nad kterého není...

Našel v té malé víle zalíbení.

Na břehu ji nezastihl
– do vody **propadla se**.

Chtěl bych tě vidět
– ukaž **se mi zase!**

Ve dne své písně
pro tebe **skládám...**

I ve snu **s tebou jsem...**

Prosím tě – krásko?
– Mohla **bys mě mít...**

malinko... **ráda?**

Co takhle **vystoupit**

– na **pevnou zem?!**

poznámky:

(pokračování)

k postavám ze hry:

CHARÓN – je synem boha věčné tmy Ereba a bohyně noci Nyx, a byl převozníkem mrtvých do podsvětí. Je to hrubý, vyzáblý a nevládný stařec, což při jeho původu a celoživotním zaměstnání asi nikoho nepřekvapí...

CHARÓN, převozník

– **převážel mrtvé do podsvětí přes řeku Styx** (nebo Acherón), jen pokud mu zaplatili, a to pouze do podsvětí, zpět na svět nikoli. Tuto službu poskytoval jedině duchům řádně pohřbených mrtvých; duchové nepohřbených museli bloudit navěky (nebo podle méně přísných pravidel sto let) na březích podsvětích řek. Zaplatit museli všichni, Charón byl nekompromisní. Ten, kdo neměl minci (obolos) na zaplacení, musel putovat po březích řeky Styx sto let nebo navěky jako ostatní bídní duchové... Proto v antickém Řecku své mrtvé vždy pohřbívali s mincí pod jazykem, asi aby mu měli čím zaplatit... Tento obyčej se udržoval v řeckořímském světě ještě dlouho po nástupu křesťanství a pronikl i do pohřebních zvyklostí jiných národů.

Trest pro CHARÓNA

– za to, že převezl Hérakla, který se jako jeden z mála živých dostal do podsvětí říše (stejně jako **Orfeus**), musel z rozkazu vládce podsvětí Háda sloužit po celý rok v okovech...

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

BETY / ARTEMIS

Na nebi blesk...

– Živly se páří...

Osud své sítě

– jak pavouk **splétává**.

Bouřka **je na spadnutí...**

DÍVKY (mimo Eurydiku)

Vítr stromy **zamává...**

TEO / ORFEUS

Bohové! – Nebudte **ke mně tak krutí!**

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Nad hladinou se sklání
– div že se **neponoří**.

Vidí jak v zrcadle **její tvář**.

BETY / ARTEMIS

V očích mu divoký **plamen hoří...**

SOPHIA / OSUD

Najáda se před ním **schovává**.

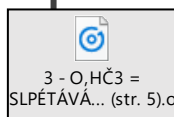
ZOE / OSUD

Možná oslňuje ji ta **jeho zář...?**

DÍVKY (mimo Eurydiku)

Rozbouřená řeka břehy **strhává**
– do bahna Orfeus se **noří**.

* ORFEUS VŠECHNO HRAJEME DO LIDÍ: opět jsou nám diváci rovnocenným partnerem – své představy konkrétně a ostře „s jasně obkreslenou konturou“ sdělujeme skrze ně ... – **děj se odehrává „za námi v obrazech“**, a my všechno vidíme **vepředu a sdělujeme lidem...**

3 - O, HČ3 =
SLPÉTÁVÁ... (str. 5).o

HČ3 (02:34)

CH A R Ó N

TEO / ORFEUS

Kde jsi má milá?
K tobě se **propadám!**Když – ty – ne ke mně
– já najdu **cestu k vám!**

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Pod vodou chvěje se Eurydika...
– O něj se bojí.* tady je třeba trochu zklidnit
a zpřesnit jednotlivé obrazy...Také ji zasáhl **Kupidův šíp.**

TEO / ORFEUS

Než jsem tě spatřil **bylo mně líp!**

ZOE+SOPHIA / OSUD

A znovu
– Živly...
– Hrom a Blesk!

TEO / ORFEUS

Kde jsi? – Já najdu si tě!
Hněv Bohů **nezastaví mě!**

ZOE / OSUD

Otrokem bude tvým!

SOPHIA / OSUD

– Ty jeho **Bohyně!**

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Příroda zmlkla.
Bohové uznali velké **lásky řád.**

ZOE+SOPHIA / OSUD

Takovým citům nic nesmí **v cestě stát.**

VICKY / ERATÓ

Celý svět ztichl **na chvíli.**Voda zas **průzračná je.**

BETY / ARTEMIS

Krásky pod hladinou se **zjevily...**
– I ta Orfeova si **s nimi hraje.**

TEO / ORFEUS

Voda je studená,
nechceš **zahřát?**

* postupně nastává klid i v muzice...

Slunce tě osuší...
Odlož **svůj chlad!**

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Najáda naposled obejmě
svoje **přítelkyně...**DÍVKY (*mimo Erató*)Naposledy se s nimi sklouzne
po hladině...

VICKY / ERATÓ

A znovu ticho – a dusno – a klid...

ZOE / OSUD

Jen řeka **zhluboka vydechuje.**

SOPHIA / OSUD

Najāda z vody **vystupuje!****poznámky:****báseň 3** – jsem rozdělila po smyslu
a citu do 4 částí, situace vysvětlím...

k postavám ze hry:

HÁDÉS – starořecký bůh podsvětí
– je nejstarším synem Titána Krona
a Rhei (nebo Ops) – byla matkou Hestie,
Démétrý, Héry, Poseidóna a nejvyššího
Dia. Po narození Kronos **Háda** i jeho
bratra Poseidona pozřel, protože se bál,
že ho některý ze synů zbaví vlády. Jejich
bratr Zeus z je útroh **Háda** vysvobodil.
Po vítězství nad Titány si s bratry
rozdělil vládu nad vesmírem. **Hádovi**
připadla temná podsvětí říše mrtvých.**HÁDÉS – bůh, všemi nenáviděný**
je neoblomný, oškliví si ho dokonce
i ostatní bohové, přestože nepáchá ani
zlo, ani bezpráví, samotné vyslovení
jeho jména přináší neštěstí, a proto je
často označován jako **Plútón** („Boháč“),
protože jako pán Země vlastní nerostné
bohatství a řídí úrodnost půdy. Často
bývá zobrazován s rohem hojnosti
v ruce. Patří k němu i čapka, kterou
dostal darem od Kyklópů – kdo si tuto
čapku nasadil, stal se neviditelným.
Samotné jméno **HÁDÉS** znamená
„Neviditelný“, a třebaže si ostatní
bohové **Háda** ošklivili, jeho čapku
používali s oblibou, např. Athéna,
Hermés, Perseus a další...**HÁDÉS – v mýtech**– ve starořeckých mýtech se příliš
neobjevuje – důležitou roli hraje jen
v mýtu o jeho sestře bohyni **Démétér**,
které unesl dceru Koru, aby ji
pod jménem **Persefoné** učinil královnou
podsvětí. Jejich manželství ale zůstává
bezdětné a vůči své ženě se pak **Hádés**
dopustí dvou nevěr. První s nymfou
Menthou (bohyně lesů a vod). Když se
o tom dozvěděla **Persefona**, proměnila
Menthu v mátu. Podruhé byl **Hádés**
nevěrný s Ókéanovnou Leukou, z té
učinila **Persefona** stříbrnou vrbu,
rostoucí v Élysiu na břehu řeky Paměti.
Významnější postavení zaujímá Hádés
u Homéra, kde ho Hérakles zraní šípem
do ramene, protože mu nechce dovolit
vstoupit do svého království. Vládce
podzemí se pak musí uchýlit na Olymp,
kde mu bohové zázračnou mastí zranění
okamžitě zhojí...Jinak své sídlo všemi neoblíbený **Hádés**
zpravidla neopouštěl a do věcí mezi
nebem a zemí se nepletl, věděl, že:
„...**každý kdo se jednou narodil, musí**
dříve či později vejít do Hádova domu“.

* děvčata představují, odhalí EURYDIKU, ta přirozeně jedná dál už ve své roli

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Opravdu se ti líbím?

BETY / ARTEMIS

Ty se ptáš **moje milá?**

* všechna děvčata si dělají z Orfea plnokrevnou legraci = baví se tím, že malý Orfeus ztratil pro slečnu Kristýnku hlavu i hlas... tolik se toho citu, který ho přepadl polekal, že celý zcepeněl, iniciativu za něj přebírá Artemis, hraje s ním jako s loutkou, mluví za něj jako „Cyrano za Kristiána k Roxaně“...

Kde ses tu vzala?

– Tak krásná **vodní víla**.

Přišla jsi z mého snu

– abys mě **poranila?**

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Málem ses utopil

– tak jsem tě **zachránila**.

BETY / ARTEMIS

Utopil jsem se docela
ve tvých hlubokých očích.

(Dívky se smějí, Teo je do Kristýnky zakoukaný, pak se probere...)

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jsem Nymfa Eurydika
– a ty jsi Orfeus.

TEO / ORFEUS

Odkud znáš moje jméno?

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Každý ho zná
– snad celý tenhle **svět**.

* EURYDIKA si střílí z ORFEA, v podstatě, až do své smrti...

Jsem taky tvoje „fanyнка“
– a poslouchám tvůj **zpěv**.

poznámky:

– krátké básně 4-7 nedělím, každá z nich je nosná svou situací a je srozumitelná

k postavám ze hry:

PERSEFONA – v řecké mytologii dcera nejvyššího boha Dia a bohyně **Démétér**, je manželkou vládce podsvětí **HÁDA**.

– PERSEFONA v báji

– je krásná mladičká dívka, kterou Zeus slíbil za ženu svému bratru Hádovi, bohu podsvětí. Její matka **Démétér** o tomto slibu nic netušila. Těšilo ji vychovávat a sledovat svou krásnou dceru, jak si hraje s vílami, těší se z krásných květů. Právě v takové chvíli se před ní jednou otevřela země, z propasti se vyřítil se svým černým vozem **Hádés**, dívku strhl na vůz a ujel s ní. Než se někdo stačil vzpamatovat, byli pryč. Vůz projížděl kolem jezera, kde žila vodní víla Kyané, ta pochopila, co se děje a zrazovala boha **Háda**, aby dívku neunášel, aby si vyžádal svolení matky.

Hádés se rozzlobil, uhodil královským žezlem tak, že se země rozestoupila a vůz zmizel v bezedné propasti. Víla Kyané lítostí nad **Persefonou** tak plakala, až se rozplynula v tenké praménky, které se spojily s ostatní vodou. Zoufalá matka čekala na návrat své dcery a hledala ji v širokém okolí. Hledala až v okolí Etny, celých devět dní prohledávala zemi i moře. Desátého dne zvěděla od bohyně měsíce Hekaté, že slyšela úzkostný křik, ale zloděje nepoznala.

k postavám ze hry:

DÉMÉTÉR se vrátila na Sicílii – dostala se až k vodnímu prameni, kde proměněná Kyané vynesla nad hladinu pás, který **Persefoně** během únosu sklouzl do vody.

DÉMÉTÉR propadla zoufalství a hněvu – hrozila, že zanevře na všechny lidi. Ona jako bohyně plodné Země rozbije všechny pluhy, zničí pole i stáda a nechá lidem poznat, co je hlad. Byla neoblomná. A tak zasáhl Zeus a sjednal dohodu mezi **Démétrou** a **Hádem** s tím, že **Persefona** bude přebývat třetinu roku v Hádově říši a dvě třetiny roku bude na zemi s matkou.

– v této naší básni PERSEFONA „ví své“

– ví, jak s vládcem podsvětí mluvit, aby docílila svého, zná ho dobře a je moudrá

– v básni/ve hře se odráží i jejich příběh, Persefona se zmíní, že byla Hádovou obětí

TEO / ORFEUS

Erató – zůstaň...

* ERATÓ má pocit, jako by ztrácela v Orfeovi přítele...

– s nymfami **popudem**...

Ta z vody zrozená
– ta je mým **osudem!**

* Teodor / ORFEUS je desetiletý kluk, který má svého bájněho hrdinu – Orfea – má své sny, touhy a představy o životě. Nejdříve báj poslouchá jako vyprávění – postupně se dostává dovnitř báje, jakmile však do hry vstoupí téma lásky, zarazí se, a poněkud „ycouvá“... – přímému kontaktu s dívkou se vyhne, např.: to ona o umírající Eurydiku pečuje Artemis, poté, co se z toho **Orfeus / Teodor** zhroutí, v dalších scénách se **Orfeus** vzpamatuje a rozhodne se vyhledat Eurydiku v podsvětí, je docela uvnitř děje, už není jen tím klukem, který nahlíží na svého hrdinu Orfea „zvenku“; na konci se **Orfeus** ze zvědavosti ohlédne, aby konečně spatřil Eurydiku – „náš malý hrdina to zvorá“ a ukončí tím i celý příběh...

TÉMATÁ PRO TEA / ORFEA: první dětská láska – radost – bolest – touha – zklamání – přátelství – ztotožnění se s hrdinou báje a jeho příběhem ...

TEO / ORFEUS

* DÍVKY se celé situaci smějí – je to radostné vyprávění – vlastně až do smrti EDRYDIKY, Démétér pak i nadále vstupuje do děje – jako vypravěčka i za postavy děje v daných situacích, stejně jako ostatní postavy hry. Orfeus bojuje dál pro Eurydiku, Artemis je stále ve střehu, malá Erató si povídá se svým plyškem, Eurydika se mění v Charóna a Osud si s námi hraje dál podle svých pravidel, které zná jen on – a my zase přijímáme to, že Osud má svá pravidla, nikoliv náhodná... která nevznikají jen pro nic a za nic

VŠICHNI (mimo Erató)

DÍVKY (mimo Eurydiku)

Důležité! – Všichni se baví Míšiným vyprávěním a hrají s chutí a zaujetím – jsou do vzniklého příběhu vtaženi

(Zoe a Sophia vidí, že je Erató smutná, jdou k ní a pohladí ji...)

TEO / ORFEUS

Erató – moje milá

– koukni se na ni...

– To je vodní víla

– Eurydika... Mlčíš?

Je krásná – vid'...

Stane se ženou mojí.

Budeme zpívat!

– Hrát!

– A žít!

Život nám za to stojí!

Eurydika

– vodní víla

v srdci jeho

– plamen zapálila...

A vás tady všechny zvu na svatební hostinu.

To bude svatba – moje milá...

– jakou Thrákie nezažila.

poznámky:

k postavám ze hry:

PERSEFONA v podsvětí = zima

– doba, kdy je Persefona v podsvětí, prý dala vzniknout období zimy... **Takže:** každé jaro opouští Persefona podsvětí a shledá se se svou matkou. Celý svět se raduje, vyraší rostliny, rozkvetou květy, zraje úroda, stromy dávají ovoce a všude je plno radosti. Když se na podzim dcera vrací od své matky, Démétér pláče a s ní celá země, zvadnou květy, listí opadá, všude je pusto a nevládnou. Zbývá jen naděje na příští jaro...

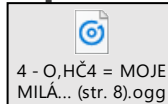
k postavám ze hry:

OSUD – jednoduchá definice: Osud je jak filozofický, tak i náboženský koncept, který vyjadřuje myšlenku, že události v životě člověka, světa a kosmu jsou předem určeny, = koncept založený na víře, že přirozenou podstatou jsoucna je trvalá, kosmická struktura.

OSUD jako postava v naší hře – v naší hře je Osud rozpolcený... (viz poznámky u textu)

– OSUD v řecké mytologii

– jsou **Moiry** bohyně **osudové nutnosti** a dcery Dia a Themidy, jsou to Bohyně **Osudu a životního údělu...**

HČ4 (01:24)

Thrákie je historické území nacházející se na Balkánském poloostrově. Dnes se tento region rozkládá na území tří států: **Bulharska, Řecka a Turecka**. Thrákie je omývána vodami tří moří: **Černého moře, Marmarského moře a Egejského moře**. Protéká jí řeka Evros, která tvoří hranici s Řeckem a Tureckem.

MOIRY mají v mytologii zvláštní postavení, částečně vystupují i v lidské podobě. Mluví se o jedné nebo o třech **Moirách**, které „předou nit **Osudu**“, bývají někdy připodobňovány slovanským Sudičkám (např. Tři přadleny, atd...)

jsou to: **Klóthó** (předoucí) nit načíná, **Lachesis** (udělující) nit dále spřádá, **Atropos** (neodvratná) nit přistřihuje...

– náš OSUD nic zlého nepřisuzuje

– náš příběh/hru **Orfeus pro Eurydiku**

– si totiž budeme vytvářet sami...

– u nás nemáme „dvě sudičky“

– ale jeden společný a zároveň rozpolcený **OSUD**, který představují **Zoe a Sophia** a jejich „**OSUDOVÁ ROZPOLCENOST**“ = humor + nadhled

(Dívky se smějí Teovi, ten je zaujatý hrou, nevnímá je...)

DÍVKY (mimo Eurydiku)

* Dívky i Eurydika se smějí – celé je to jedna velká hra, Orfeus je šťastný, baví se, Eurydika „před ním prchá“, také se baví, až do doby, kdy stoupne na zmiji...

* EURYDIKA vesele pokřikuje na Orfea svoje odpovědi, ke konci básně (chvilí před „drbárnou“) se od ostatních děvčat až odpojí...

Pověz nám, vílo,

– co je to za oheň,

že šťastný

a bolavý je zároveň?

(Eurydika se na Tea usměje)

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Nevím

– jsem z vody zrozena.

TEO / ORFEUS

A já?

– Snad oheň jsem!

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jsi plápolavý blázínek...

– já voda, kterou nezdržíš...

TEO / ORFEUS

Oheň! Oheň jsem!

– Žádný plamínek!

KRISTÝNKA / EURYDIKA

V chladné vodě zemřeš,

– to jistě víš...

TEO / ORFEUS

Oheň jsem!

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jsem voda...

Nechci abys umíral!

TEO / ORFEUS

Nevěřím...

Oheň! Oheň jsem!

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jsem voda...

Vítr poprosím,

aby nás rozdělil...

TEO / ORFEUS

Nás nikdo nerozdvojí...

Po celý život zůstaneme svoji...

* KRISTÝNKA JAKO EURYDIKA: na báji nahlíží (stejně jako ostatní děti) ze svého pohledu – mladé zvědavé dívky, Eurydika je bezstarostná víla, která se zamiluje do člověka, miluje život a všechny živly, je éterická a při tom je příroda sama...

– když umírá na hadí uštknutí, perou se spolu s ní i v ní divoce všechny živly světa...

TÉMATÁ PRO KRISTÝNKU / EURYDIKU: bezstarostnost – kratičký život, při kterém se dotkla téměř všeho... zažila pocit největšího štěstí – dotek života – dotek radosti – dotek bolesti – dotek lásky – dotek živlů – dotek smrti – umírání – smrt – dotek života po smrti – blízkost svobody – návrat ke smrti...

poznámky:

MÚZY

V řecké mytologii jsou Múzy bohyněmi všech umění. **Byly dcerami nejvyššího boha Dia a Mnemosyné** (bohyně paměti).

Múzy byly velmi krásné a ušlechtilé a žily s bohy na Olympu (dále také u pramenů Bojótii či na Parnasu). Nejbližším z bohů jim byl Apollón. Všichni bohové Múzy chránili až na Area, který se k nim nechoval dobře. Múzy milovaly tanec a zpěv, čímž obveselovaly bohy i sebe samotné. K lidem byly laskavé, a to zvláště k básníkům, hercům, pěvcům i dramatikům. Pokud je ale někdo urazil nebo se nad ně povyšoval, dokázaly být i zlé. Takto přišel Thamyros o hlas, sluch i zrak, protože se chlubil tím, že Múzy porazil v jakési soutěži. Pýrenaos naopak zemřel rukou Dia poté, co se chtěl Múz zmocnit.

Múz bylo devět – Kalliopé (s krásným hlasem) – epické básnictví, mívala voskové tabulky a rydlo, **Euterpé** (obveselující) – hudba a lyrické básnictví, zobrazována jako dívka s flétnou, **ERATÓ** (láskyplná) – milostná poezie, zobrazována s lyrou v levé ruce a s Erótem, **Thaleia** (sváteční, kvetoucí) – veselé básnictví a komedie, mívala divadelní škrabošku a pastýřskou hůl, **Melpomené** (zpívající) – tragédie, mívala tragickou masku a hlavu zdobenou břečťanem, někdy také kyj a věnec z listů révy, **Terpsichoré** (tančící v kruhu) – tanec, zobrazována v taneční póze s lyrou, **Kleió** (oslavující) – dějepisectví, mívala svitek papýru a rydlo, **Úrania** (nebeská) – astronomie, mívala glóbus **Polyhymnia** (mnohozpěvná) – hymnický a sborový zpěv, neměla žádné symboly, bývala zobrazována zahalená a zamyšlená...

M N É M O S Y N É

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Všichni se neradují
z Orfeova štěstí.DÍVKY (*mimo Eurydiku, Erató*) Erató?

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Ne!
– Její láska **čistá**
– **bezelstná je.*** drby/ „bulvárek“...– pomluvy, ke kterým se přidají
všichni i Teodor, – teď je to ten kluk,
který poslouchá příběh a klepy
zvenku – všichni poslouchají řeči
zvenku a pomlouvají a „zajímají se“...
– pak se opět ponořují do hry za své
postavy; a zase: představy sdělovat
dopředu = vidíme to, co vyprávějíNikdy nezradí ho
– jsem si **jistá.**Orfeovi jeho **štěstí přeje.**Však Aristaeus
– jako tělo bez duše

– motá se
v tom svatebním **kvasu...**Eurydikou **omámený**– hltá
její křehkou **krásu...**

ZOE / OSUD

A Orfeus?

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Šel s Erató k řece...
– dopřává Nymfám
ze svého hlasu **potěšení...**Slyšel v noci...
– jak nařikají nad tím

– že s nimi Eurydika **není...**

BETY / ARTEMIS

Počkej!

– A kde je Eurydika?

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Ta celá nesvá utekla z hostiny!
Nesnesla Aristaeův pohled **žhavý...**

Je na louce...

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Sklání zrak...
– trhá **květiny.**

ZOE / OSUD

To je tak **napínavý!****poznámky:****báseň 8** – jsem rozdělila po smyslu
– na 2 části...k postavám ze hry (i k těm o kterých se
vypráví):**MNÉMOSYNÉ** – podle Homéra je dcerou
Gaie (bohyně země a sama Země) a Úrana
(první bůh nebes a nebe samo), ti zplodili
dvanáct potomků, (Titáni – Ókeanos, Koios,
Kríos, Hyperión, Íapetos, Kronos a Titánky
– Theia, Rheia, **Mnémosyné**, Foibé, Themis
a Téthys) **Mnémosyné** je matkou Múz,
devíti bohů krásných umění a vědy.**Slovo "múza" je odvozeno od slovesa**
"maomai" (usilovat, toužit). Pro Řeky
nebyly umělecké výkony básníků, tanečníků
a hudebníků jejich dílem, vše podle nich
pocházelo z božské inspirace, kterou
poskytují Múzy. Právě proto se na začátku
tvorby umění vyzývá múza.**Od slova múza se odvozuje také slovo**
„muzeum“ jako středisko věd a umění.

M N É M O S Y N É

BETY / ARTEMIS

Podívej!
– Teď Aristaeus
rozběhl se za ní...

BETY / ARTEMIS

– Objímá ji... Trhá z ní šaty...

SOPHIA / OSUD

Ona se mu brání...

TEO / ORFEUS

Co je?
Proč od ní najednou odchází?

Vypadají oba vyděšeně...

BETY / ARTEMIS

Sama si před ním do trávy lehá...

SOPHIA / OSUD

Aristaeus pláče...

ZOE / OSUD

– skučí jako štěně.

BETY / ARTEMIS

Utíká ke své matce
– na klín jí hlavu skládá...

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Ty vzdechy jeho
– slušely by spíš panně.

BETY / ARTEMIS

U Dia!
Co se to děje?

TEO / ORFEUS

Já věděl
– že se něco stane!

ZOE+SOPHIA / OSUD

Orfee...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Orfee!

VICKY / ERATÓ

Orfeus zpívá
– neslyší tě.

SOPHIA / OSUD

Má v uších jen hudby chvění...

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Artemis první probírá se
ze svého **opojení**...

ZOE / OSUD

Přichází k víle bezvládně...
Radost se v žalost mění.

poznámky:

k postavám ze hry:

ERATÓ – v básni – je **Orfeovou Múzou** – nikoliv partnerkou, je Božskou inspirací, jeho životním naplněním, hudebním nadáním, když ji („to“) **Orfeus** ztratí, ztrácí i část své duše, má sobě místo „rozkvetlé louky jen vyprahlou pustinu“...

E R A T Ó

* **EURYDIKA**
STOUPNE NA ZMIJI,
A VOLÁ O POMOC
= volá děti zpátky
do hry – do děje
jako postavy báje
– všichni okamžitě
nechají pomluvu
a přistupují na hru
– **opatrně, pomalu**
a postupně se
sejdou u Eurydiky,
nezakrývají ji – opět
jde o sdělení pocitů
a děje divákům...

HČ5 (00:32)

* ALŽBĚTA JAKO ARTEMIS:

je ráda s Démétér – matkou unesené Persefony, má v sobě ochranné sklony, je ráda s ostatními dívkami a baví se, ale je stále v napětí, jako její luk a je také samotářská, užívá si života a slunce, v přírodě – venku je šťastná, nad láskou Orfeovou se jemně usmívá. – Ona je daleko mužnější a odvážnější než on. Má ráda dobrodružství, možná ostatní trochu překvapuje její rychlost a odměřenost. Odmítá tradiční ženskou roli. Základním mottem jejich vztahů je rovnoprávnost, mužům je spíše sestrou, pomocnicí a rádkyní...

TÉMATO PRO ALŽBĚTU / ARTEMIS:

radost – vyrovnanost – rychlé myšlení – dobrá rada – světlo – klid – touha po přírodě – slunce a vzduch – je ráda na louce plné květů, kde je všechno prozářené sluncem – ona sama "obaruje všechno kolem sebe sluncem", – nepřipouští si žádnou nepřijemnost, a když nějaká přijde, řeší ji rychle, střihem – je hbitá – nedává najevo nespokojenost – utíká od přizemnosti – nadhled – zábava – ochrannoství – nezištná pomoc – vděk za zážitky a je zodpovědná...

poznámky:

A R T E M I S

TEO / ORFEUS

* všechny postavy v básni – jsou celistvé a propojené = reagují v dané situaci – nejen za sebe a o sobě, ale spolu = do myšlenky jedné postavy, nevstupuje se svým veršem (sdělením) vždy druhá, pokud jde o závažnější situaci – jako např. kolem smrti Eurydiky – zastaví se postupně tok děje, ale jen na chvíli – a vše je v napětí!

DÍVKY (mimo Eurydiku)

KRISTÝNKÁ / EURYDIKA

* BETY / ARTEMIS je bystrá a ostrá jako její šípy, v naší hře jsou to šípky, i z Orfea / Tea si „ráda střílí“, je živá a přirozená, baví se a hraje si...
– stejně tak ráda pomáhá lidem, Alžběta pečuje spolu o umírající Eurydiku – má při tom zlost na Atristaea, Artemis jistě nikdy nepláče...

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKÁ / EURYDIKA

BETY / ARTEMIS

Ona mě volá...

– Eurydiko!

Eurydiko...

– tady jsi...

Proč ležíš v trávě nahá?

Erató! – Co je s ní?

– Co jsi jí udělala?

Řekni...

– Co je ti... – drahá?

To Aristaeus...

– hladově na mě hleděl...

Nedal mi klid

– medové řeči vedl...

Na louku před ním jsem utekla...

Dostihl mě

– aby mě svedl...

Začali jsme se prát...

Odpust Orfee

– já se neubráníla...

Na chvíli zaslechla jsem tvůj zpěv...

– Tak blízko jsem ti byla...

Eurydiko!

Najednou ustrnul...

Svůj pohled zběsilý

upřel do trávy...

Odstoupil ode mě

– jeho dech už nebyl tak žhavý...

V té trávě plazil se jedový had...

Utekl zbabělec...

– Nevzal mě do náručí...

Teď u své matky je

– naříká si a skučí...

poznámky:– **básně 9-21** takřka nedělím

– u delších básní je přerušovanou čarou označené rozdělení situační, nebo je dělím, protože mezi ně vstupuje muzika, dále totiž převažuje dramatický děj nad vyprávěním, jsme uvnitř příběhu, text psaný ve verších (nepravidelných), má svůj rytmus, přednes veršů by měl také tak přirozeně plynout...
k postavám ze hry:

ARTEMIS – dívka vyobrazována s lukem a šípy, někdy i s kopím. Může mít i čelenku, někdy s měsíčním srpkem, v ruce větvičku. Jejím zvířetem je srna nebo medvědice.

ARTEMIS – Panenská bohyně lovu

– je silně spjata s přírodou. Se svou družinou panenských nymf a zvířat se toulá po lesích. Je ochránkyní mladých dívek, utlačovaných žen, zvířat a přírody vůbec. Je to věčná panna. Hluboce miluje i svou matku, chrání ji a pomáhá jí. Nemá slitování, pokud někdo ublíží nebo se jen slovy dotkne její matky nebo jejich oblíbenců. Jde bez jakýchkoliv ohledů za svými zájmy. Její luk zasáhne každý cíl. Jako by byla stále na válečné stezce. Jedná rychle, bez zábran. Její vidění je dost černobílé, cokoli je buď úžasné anebo hrozné. Její ničivost je někdy obrovská. Je to nezávislá bytost, spoléhá sama na sebe. Věř si, k naplnění nepotřebuje ani druhé lidi ani společenské postavení ani uznání bohů či mužů.

Mateřství a děti, to není nic pro ni.

U samostatnějších dětí je oblíbená, rády s ní chodí do přírody a za dobrodružstvím. Ty ostatní (nejisté) stresuje její odměřenost a rychlost. Odmítá tradiční ženskou roli. Základním mottem jejich vztahů s muži je rovnoprávnost. Je jim spíše sestrou, rádkyní a pomocnicí...

ARTEMIS – dvojče nejkrásnějšího z olympských bohů Apollóna, se bratrovi krásou vyrovnala a byla stejně jako on vysoká a urostlá, se zlatými kadeřemi, byla především spojována s cudností. Ve třech letech jí otec slíbil splnit přání věčného panenství. Všechny nymfy v jejím doprovodu musely být nedospělé, ve věku devíti let. Každému muži, který se k ní neopatrně přiblížil, přichystala bez váhání krutou odplatu. **Další formou pro vyšší věk je černobílá bohyně čar a kouzel Hekaté.** Ve světlé formě je to vědma, léčitelka, bylinářka, porodní bába či udržovatelka starých tradic, která však žije v neustálém spojení s přírodou. V temné formě je to zhrzená, vzteklá semetrika nadávající na svět a lidi kolem a neváhajících udělat i nějaký ten nepěkný skutek.
Pak se klid' z její blízkosti, kdo můžeš.

KRISTÝNKA / EURYDIKA

* ARTEMIS se snaží vzkřísit Eurydiku

TEO / ORFEUS se zhroutí, ví, že je konec, nemůže se na to dívat, cítí marnost, je sám, Artemis i ostatní děvčata jsou u Eurydiky, o něj se nikdo nestará...

Artemis pochopí, že Eurydice není pomoci, odejde ke svým „šípům“ (šípkám), odejdou od ní všechny dívky, jen malá Erató s plyšovým medvědem u bezvládné víly Eurydiky zůstane...

Stoupla jsem na hada...

– jeho jed...

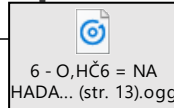
– umírám...

Uštkl mě

– mám v krvi jed...

Zmijí jed v sobě mám...

Po celém těle se zvolna rozlévá...

HČ6 (01:00)

BETY / ARTEMIS

Eurydiko! – Už toho nech!

(Teo se zhroutí, vyhasne, ztratil svou lásku, a ztrácí i svou duši...)

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Srdce mám plné lásky

i jedu zároveň...

– jak se to

ve mně všechno mísí...

Milostná touha i smrti dech...

– Na cestě do podsvětí
doprovod mě svou písní...

BETY / ARTEMIS

Ty blouzníš

– Eurydiko...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Oheň...

– Oheň jsem!

BETY / ARTEMIS

Z vody jsi zrozena...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Já že jsem voda?

VICKY / ERATÓ

Neusínej!

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Ten oheň mě spaluje...

Škoda...

TEO / ORFEUS

Eurydiko...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Sbohem...

Orfee...

DÍVKY *(mimo Eurydiku)*

Eurydiko!

TEO / ORFEUS

– Nás nikdo nerozdvojí...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Po celý život zůstaneme svoji

poznámky:

A R T E M I S

E U R Y D I K A

MÍŠA / DÉMÉTÉR

* VYPRÁVÍME / ŽIJEME PŘÍBĚH,
NEILUSTRUJEME HO!ORFEUS vyjadřuje svoje pocity,
neposunkuje vyslovené věty...tzn.: například – nestojí, když
Démétér říká: „Orfeus jako skála
zůstal nad Eurydikou stát...”
nad Eurydikou stát... atd.Orfeus jako skála zůstal
nad Eurydikou stát...– bez **naděje**...

Tiše loučil se s ní...

– nevnímal hukot svatebního **reje**...Erató šátkem svým
vyhaslé oči zakryla...7 - O, HČ7 = HŘÁT...
(str. 14).ogg

BETY / ARTEMIS

Slunce přestalo **hřát**...

poznámky:

E U R Y D I K A

HČ7 (02:30)

ZOE+SOPHIA / OSUD

Jak krutě zahrává si s námi **osud**...

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Orfeus v den svatby svojí
– Eurydice pohřeb strojí...

ZOE+SOPHIA / OSUD

A jak šťastni spolu **byli dosud**.

poznámky:

A R I S T A E U S

BETY / ARTEMIS

Proč odešlas tak brzy do Hádovy **říše**?Ze svatby stal se **kar**– hosté jen dolili své **číše**...

TEO / ORFEUS

Co koukáš, Erató!?

Už mě **zase špehuješ**!Víš, kde je **podsvětí**?

Nevíš nic...

– jen ve strunách **se přehrabuješ**...Jsi moje **prokletí**!– **Moje břímě**...Zmizni už! – A nech mě **jít**!– Nic tady už **netěší mě**...Kde jsi má **milá**?– K tobě se **propadám**!

Když ty ne ke mně...

– já najdu **cestu k vám**!

O R F E U S

BETY / ARTEMIS

* Artemis/Alžběta u tohoto textu vrhá energicky šipky do terče – zlobí se na Aristaea a na Osud, chce se jí plakat, ale zarazí to v sobě, Artemis přece nikdy nepláče...

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

TEO / ORFEUS

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

Na smutnou strunu hraješ své písničky...

Eurydika – tvoje **žena**...

– zbavena bolesti i **tísni**...

– černou tmou **obklopena**

– v hlubinách země Hádovy **říše**...

– upíjí nápoj zapomnění z **číše**...

Zapomeneš? – **Nesmíš pít!**

Nespravíš nic.

– **Nech to být!**

Chci do podzemí za ní!

Nemohu **bez ní žít!**

Šlíšíš? – Jak to chceš dokázat?

Sluneční paprsek se tam **nedostane**...

Zůstaň na zemi – dál hraj své písničky...

Ještě se ti **něco stane!**

No jistě! – Hudba! – **To je zbraň moje!**

Hm? – Bývalo!

Teď je ta tvá zbraň **hluchá**

– **slepá**...

– **bez náboje**...

Erató vždycky říká:

„Hudba je **ke všem zámkům klíč**.“

Vyhnal jsi ji! – Opustila tě tvá **Múza!**

Tvůj zpěv je jenom kvílením

– **co Bohyně je pryč**...

Zradila mě! Bez ní jsem nula – to je **hrůza!**

Ona že tebe **zradila?**

Co dělat mám – aby se **vrátila!**

Zpívej zas písničky milostné

– těch Erató je **Múzou**...

Na lásku **nemám pomyšlení**...

Tak trp a třep se **hrůzou**...

Nebo to zkus – **daleko není**...

Erató! – Kde jsi?

Pomoz mi s tou **písní!**

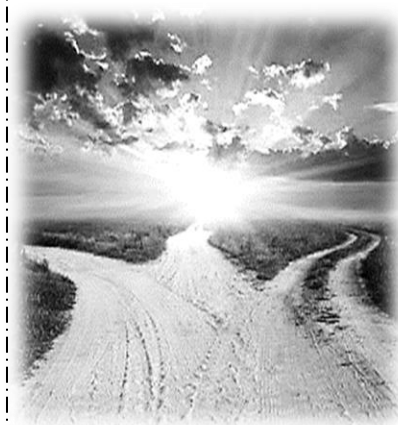
Chci ze sebe dostat všechno co mě **tísni**...

* Osud si s Orfeem pohrává...

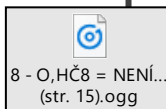
poznámky:

O S U D

O S U D

8 - O, HČ8 = NENÍ...
(str. 15).ogg

HČ8 (01:14)

ZOE / OSUD	„Erató! – Kde jsi?“ – Slyšíš ho ufňukance?
SOPHIA / OSUD	Teď volá Bohyni – blažených her a tance ..
BETY / ARTEMIS	Je na tom zle – nesmíš se mu posmívat ...
ZOE / OSUD	Slyšíš? – Už ani nezpívá ...
SOPHIA / OSUD	Je podělaný strachy – ječí...
VICKY / ERATÓ	Tma houstne i mně se srdce svírá – v každé roklině čihá nebezpečí ...
SOPHIA / OSUD	Hm... Vypadáš pěkně vyděšeně ...
ZOE / OSUD	Vr – haf – ňaf – ňaf – haf – vr – ňaf!
VICKY / ERATÓ	Jé! – Ty jsi ale milé štěně ...
ZOE / OSUD	Jsem přeukrutný Kerberos! Tři hlavy mám – šest dábelkých očí ...
SOPHIA / OSUD	Prober se... – Kdo na tohle ti skočí?
ZOE / OSUD	Orfeus přece – ten – co tak rád zpívá ... A támhleten pán – zvedá ruku!
SOPHIA / OSUD	Přikryl si ústa – zívá ... Ty překrucuješ báje .
ZOE / OSUD	No a... – co bych si v básni nepohrála...
ZOE+SOPHIA / OSUD	Osud si s námi taky hraje ...
SOPHIA / OSUD	Počkej, – co s ním to udělá ...
ZOE / OSUD	Strach velké oči má!
TEO / ORFEUS	Orfeus není chudáček!
ZOE / OSUD	Schválně, – jak daleko doskáče ...
VICKY / ERATÓ	Už ho nech na pokoji!
SOPHIA / OSUD	Tak dobře: „Vrátila se jeho Múza ... – Ufňukance přešla hrůza ...“
ZOE / OSUD	No tak! – V báji stoj! ...
TEO / ORFEUS	„Zahráli Kerberovi překrásně ... – sputali obludu milostným vlákem básně ...“
ZOE / OSUD	Nezlob! Kerberos odemkl do Hádovy říše bránu – k řece Styx ukázal cestu Orfeovi ... Láska k Eurydice strach zahnat pomáhá mu ...
SOPHIA / OSUD	No dobře... – A jak to bude dál?
BETY / ARTEMIS	To Osud nám poví .
ZOE+SOPHIA / OSUD	

* **ORFEUS/ Teo vyjadřuje své momentální pocity**
– když třeba poslouchá příběh zvenku a dojídá u toho rohlík, a přesto s napětím sleduje to, co se děje kolem = všechno se zájmem prožívá...

poznámky:

k postavám ze hry:

ARTEMIS – v bájesloví

je to dcera Dia a Léty; jejím bratrem je bůh Apollón, který se s ní narodil jako dvojče. **Artemis** je bohyně lovu a bohyně měsíce. proto je často zobrazovaná s lukem. je ochránkyní lesů a divoké zvěře. římskou obdobou **Artemidy** je bohyně **Diana**...

ARTEMIS – BOHYNĚ MĚSÍCE

a měsíčního svitu. Je tak krásná, že se do ní zamiloval každý bůh. Jednoho dne se bohyně koupala a přišel tam Akteon. Za trest ho bohyně proměnila v jelena a poštvala na něj jeho vlastní psy. Jindy se zamilovala do Orionu. Její bratr Apollón ji vyzval na souboj, kde měla sestřelit bod. Nevěděla, že je to Orion, a tak ho zabila. Ubohá **Artemis** vhodila jeho tělo na nebesa, a tak vzniklo souhvězdí Orionu. To je ale jenom jedna ze spousty pověstí...

ARTEMIS – narodila o jeden den dříve a pomáhala své matce při bratrově porodu; proto byla tato bohyně pokládána za panenskou ochránkyni matek, **Artemis Eileithyia**. Dokázala se lehce urazit, byla výjimečně krásná; nosila luk a šípy. Mohla stejně jako její bratr Apollón rozdávat smrtelníkům náhlou smrt nebo nemoc, avšak stejně mohla i nemocné uzdravovat. Podle jedné báje si bohyně ve svých třiceti letech vyprosila od otce Dia dary pro svůj Osud: věčné panenství, luk a šípy, které by byly stejné jako zbraně jejího bratra, družinu mořských nymf a družinu říčních ryb, aby pečovaly o její oděv a vzrušení, když nebude lovit; přála si šafránový, rudě lemovaný lovecký oděv.

O S U D

* VSTUP/ vznik CHARÓNA – příchod Charóna a „Stínů“

– vše vzniká z okamžitých nápadů, např. Míša vytáhne z batohu kapuci („Charónův plášť“) a hodí ji Kristýnce, která se vrací do hry, ta si ji nasadí – a rázem je z ní Charón, děti si začnou hrát na **Zoufalce**... = ztracené duše bez útěchy u řeky Styx – **zapojí se všichni** „zoufalí plazivci“, Teodor se jim brání

9 - O, HČ9 =
MÁVÁ... (str. 16).ogg

* DÉMÉTÉR navozuje svým
vyprávěním další fantazie...

MÍŠA/ DÉMÉTÉR

Podívej Charón...

– v mlze lucernou **mává**...

Převozník mrtvých
do podsvětí...

Boha věčné Tmy
a Bohyně Noci
vyzábly Syn...

Ohněm znamení **dává**...

Na svou kocábku
zve starce

– i malé děti...

HČ9 (02:30)

TEO / ORFEUS

Charóne!
Nenech mě tady!

Převez mě **přes řeku!**

Chci dostat se
na druhý břeh!

KRISTÝNKA / CHARÓN

Chceš?

* **ZOUFALCI** deptají Orfea, chtějí, aby jim pomohl na loď, nejsou zlí, jsou to nešťastníci, rozervanci touží po klidu – **při nástupu Charóna je klid, ale mrazivý až do doby, než promluví Orfeus** i on škemrá u Charóna, aby ho přes Styx převezl, Charón ale nechce. Nakonec povolí – poté, co mu Orfeus zahraje, Orfeus dá na konci Charónovi minci...

– Poroučíš?

– To je k vzteku!

Jen já rozhodnu

koho převezu

a kdo po břehu Styx

sto roků bloudit **bude**...

TEO / ORFEUS

Mluvíš jako žena...

– Ty nejsi muž?

(Teo se zarazí, Kristýnka pokračuje dál...)

KRISTÝNKA / CHARÓN

Jsem tím, koho v srdci máš...

Za svým vydáváš se **bludem**...

poznámky:

A R T E M I S

C H A R Ó N

TEO / ORFEUS

V srdci nosím Eurydiku

* ZOUFALCI „zmlknou“ s koncem muziky
– ale občas se pohnou i v leže na zemi...

– určitě ji **znáš**...

KRISTÝNKA / CHARÓN

Nemohu si **pamatovat každého**...

TEO / ORFEUS

Co je tam?

KRISTÝNKA / CHARÓN

Proč se **ptáš**?

TEO / ORFEUS

Jsem člověk **světa pozemského**...

KRISTÝNKA / CHARÓN

To vidím, – nejsem slepý

a neztratil jsem **ani čich**...

TEO / ORFEUS

Převez mě! – Musím **za ní**!

KRISTÝNKA / CHARÓN

Lišíš se od těch **ostatních**...

Ta tvoje troufalost tě **chrání**...

Ale už dost
těch hloupých lidských řečí!

Na druhou stranu

Živé **nepřevážím**...

– **jen stíny**...

TEO / ORFEUS

Pomoz mi

– prosím

– vidíš

– **jak se snažím**...

Sám říkal jsi

– že **jsem Jiný**...

KRISTÝNKA / CHARÓN

Všichni jenom **naříkají**...

Kdo to má pořád **poslouchat**?

Sem radost nikdo **nenosí**

– **jen chlad**...

TEO / ORFEUS

Jako bych jinovatkou **obrůstal**...

KRISTÝNKA / CHARÓN

Řeka Styx

zmrazuje **lásku**.

– Je plná těch vašich

věčných **nářků!**

poznámky:

E U R Y D I K A

C H A R Ó N

* – Orfeus **CHARÓNA potěší svou krásnou**
čistou, hudbou, dokonce ho rozesměje,
proto ho převezve v euforii přes Styx...

10 - O, HČ10 =
NÁŘKŮ... (str. 18).og

HČ10 (01:20)

* **KRISTÝNKA JAKO CHARÓN:** v naší hře je to spíš potutelný nevyzpytatelný člověk, to proto, aby vyjádření této postavy nebylo tlačené do "figurek starců", ale naopak zůstalo mladé, vše by mělo být přiměřené věku Kristýnky, jistěže je vše nahlížené pohledem postavy "Charóna", ale také jejím pohledem tak, jak vidí ona dospělého muže, který je všemi opuštěný, zatrpklý, který žije v jakémsi meziprostoru a mezičase i v životě jako takovém...
– **TÉMATA PRO KRISTÝNKU/CHARÓNA:** samota – temnota – dotek světla (skrze hudbu) – radost a uvolnění – oddanost neradostnému údělu – služba

KRISTÝNKA / CHARÓN

* Zoufalci tančí, radují se, smějí, hrají s hračkami dětské hry a s koncem muziky se zklidní a „upořádí“... všichni zůstávají na scéně a pozorují děj – poslouchají příběh ... postupně se Zoufalci promění v Blázny... – dále hrají: své postavy, do kterých se přetělují tady a teď – před diváky – nejde o žádné velké převleky, jde jen znaky, použití zástupných rekvizit a částí kostýmu, – a jsou to hravé věci, vlastně hračky, které děti použijí pro své vyjádření...

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

* Zoufalci „zmlknou“ s koncem hudby, ale občas se pohnou i v leže na zemi

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

TEO / ORFEUS

KRISTÝNKA / CHARÓN

No... to mě podrž... – to tu ještě **nebylo!**
Člověk dones světlo do mé temné **duše!**

Jako by chvíli slunce **svítilo**...
Co koukáš? Netvař se tak **suše!**
Dnes náladu mám **nevidanou**...
Doufám – že i Háda **pobavíš**...
Dovezu tě **za tvou ženu**.
Tvoje láska přehoroucí
zmraženou řeku **roztaví**.
Nastup si, než si to **rozmyslím**...
Háde! Vezu pozemšťana
– co není **jenom stín!**

Nesměj se – Charóne! Vesluj! – **Spěchám!**

Jsme na místě – už toho **nechám**...
Vystup si! – Ty – **Jiný**...
Tvou píseň schovám pod svůj plášť...
Límeč poodhrnu
– až převážet budu
po mrazivé řece
skuhrající lidské **stíny**...
Tvůj zpěv mé ztuhlé lícní kosti
úsměvem **rozehřeje**...

Čemu se ten **démon směje?**

Taková mi dnes **přišla úleva**...

Charóne! – Počkej...
Jak dostanu se **k vládci podsvětí?**

Nejdi doprava ani doleva!
Vydej se **po cestě třetí**...
Dovede tě na místo
– kde Hádův **palác stojí** ...

Jak ho v t é mlze **najít mám?**

Už se **zase bojíš?**

Nebojím se, – **jen se tě ptám**.

Pod nohy se dobře dívej...
– Propasti **hluboké jsou všude!**
– V nich kotle plné lávy žhavé!
Dej pozor, – abys do nich **nevlezl**...

Je snad něco hlubšího než podsvětí?

Myslím – že tam dole **ještě něco bude**...
Škoda – že už tě **nepotkám**...

– Nikdy jsem zpátky nikoho **nevezl!**

poznámky:

k postavám ze hry (i k těm o kterých se vypráví):

NAJÁDY

– jsou v řecké mytologii vodní nymfy, bohyně či polobohyně. Jsou to bytosti nejvíce podobné našim pohádkovým vílám nebo rusalkám.

Najády – nymfy jezerní, říční, potoční – žily v horských bystřinách, pramenech a zřídlech, dávaly polím vláhu, zabezpečovaly úrodnost půdy.

Najády minerálních pramenů – měly léčebnou i věšteckou moc.

Jejich osudy byly rozmanité – některé žily mezi bohy na Olympu, jiné na zemi se smrtelnými manžely, s nimiž musely snášet radosti i strasti pozemského života.

Byly věčně mladé a krásné – nebyly však nesmrtelné. Když vyschlo jejich zřídlo nebo pramen, umíraly s ním.

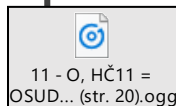

N Y M F A / N A J Á D A

ZOE / OSUD	Zrádnou cestou kráčíš – Orfee...
SOPHIA / OSUD	Žádný z lidí nedostal se odsud .
TEO / ORFEUS	Kdo jsi? – Že moje jméno znáš?
ZOE / OSUD	Se svým údělem rozmlouváš .
ZOE+SOPHIA / OSUD	Jsem tvůj Osud .
TEO / ORFEUS	Mrazivý dech řeky Styx – a teď zas taková výheň...
SOPHIA / OSUD	Řeka ohnivá tě k sobě láká... Svým žářem každou lásku roztaví .
ZOE / OSUD	Jestli do té řeky vstoupíš – nikdy nedostaneš se k Hádovi ...
TEO / ORFEUS	Vždyť ten oheň nepálí – jen příjemně zahřívá ...
SOPHIA / OSUD	Nenech se zmást!
ZOE / OSUD	Vrať se – Orfee!
SOPHIA / OSUD	Opouští tě rozum i zbytek naděje ...
TEO / ORFEUS	Proč bych se vracet měl? Tak dobře – dobře mně je ...
SOPHIA / OSUD	To se ti jen zdá ...
TEO / ORFEUS	Ten žár rozpouští bolest... i smutek – který v sobě nosím ...
ZOE / OSUD	Důvěřuj mi!
SOPHIA / OSUD	Nedej se zmást!
ZOE / OSUD	– Prosím!
TEO / ORFEUS	Vidím svoji Eurydiku – musím běžet za ní... V ohnivých vlnách hraje si víla má ...
SOPHIA / OSUD	Svémi kouzly popletla tě – řeka ohnivá ...
TEO / ORFEUS	Vidím ji – je jako živá ...
ZOE / OSUD	Zavři oči!
SOPHIA / OSUD	Nedívej se!
ZOE / OSUD	To není milá tvá!
TEO / ORFEUS	Jak mám najít cestu třetí se zavřenýma očima?

* OSUD = dva psychiatři a Orfeus a jeho představy

11 - O, HČ11 =
OSUD... (str. 20).ogg

HČ11 (00:51)

* OPĚT HRAJEME VŠECHNO DOPŘEDU

– v zadním plánu se zpomaleně pohybují Blázni
– jsou to Zoufali, kteří se upozadili, každý do „svého kouta“, všichni jsou přítomni, – **střed je přední plán**...

poznámky:

P E R S E F O N A

H Á D É S

K E R B E R O S

E R A T Ó

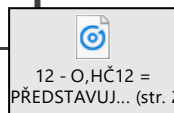

SOPHIA / OSUD	Otoč se a utíkej zpátky!
ZOE / OSUD	Zastav se, až nebudeš cítit žár...
SOPHIA / OSUD	Ohnivé řece překaz její hrátky...
ZOE / OSUD	Neodejdeš-li teď hned...
SOPHIA / OSUD	Skončíš bez lásky...
ZOE / OSUD	Bez duše...
SOPHIA / OSUD	Vyprahlý...
ZOE / OSUD	A stár.
TEO / ORFEUS	Žár necítím – jen vlahý vánek...
SOPHIA / OSUD	Tak vidíš – žes to dokázal!
TEO / ORFEUS	Ztratil jsem její obraz drahý – v sobě mám všechno naruby...
ZOE / OSUD	Tak si ji představuj.
SOPHIA / OSUD	Při tom se nemusíš vrhat do záhuby...
TEO / ORFEUS	Představuji si... – slyším i její hlas.
ZOE / OSUD	A už je to tady zas!
SOPHIA / OSUD	Neslyšíš hlas Eurydiky!
TEO / ORFEUS	Myslíš – že o něm pouze sním?
ZOE / OSUD	No... jistě!
SOPHIA / OSUD	Jsou to jenom triky!
ZOE / OSUD	Vyhni se těm mámením!
TEO / ORFEUS	Eurydika na mě čeká – třetí řeka je znamením!
SOPHIA / OSUD	Třetí řeka?
ZOE / OSUD	Po cestě třetí máš k Hádovi dojít.
SOPHIA / OSUD	Ne se další řekou brodit...
ZOE / OSUD	Je snad rozdíl – plavat nebo chodit!
SOPHIA / OSUD	Proč jsi tak zmatený?
ZOE / OSUD	I poslepu poznáš Hádův palác...
SOPHIA / OSUD	Voní šalvějí a vřesem...
ZOE / OSUD	Je nádherný...

O S U D

HČ12 (01:00)

poznámky:

Bohyně noci NYX

– je zosobněná Noc nebo bohyně noci, dcera Chaosu, byla ženou svého bratra Ereba, Temnoty.

Potomstvo bohyně Nykty bylo velmi početné. Různé báje se liší, avšak mezi její děti patří Nemesis, Charón, Hémerá, Eris Hypnos, Morfeus, Thanatos, Mómos, Apaté Geras, Lyssa, Oneiroi

Většinou jsou všechny bytosti zplazené Nyktou v říši temnot a hrůzy spojené se smrtí, i když noc krotí vášně a ukolébává vše do klidu...

Bůh věčné tmy EREBOS

– je v řecké mytologii bůh věčné tmy a sama věčná tma. Jeho jménem se nazývá nejhlubší a nejtemnější část podsvětí, kde sídlí Hádés.

EREBOS je jedním z prvních bohů

– vznikl z prvopočátečního Chaosu. S temnou nocí Nyktou, která rovněž povstala z Chaosu, zplodili mnoho dětí. Podle pověsti Erebos a Nyx se svými dětmi nebyli spokojeni, a tak Erebos, aby své děti víc nespátril, odešel do podsvětí a už odtud nevyšel. Podle jiné verze se do podsvětí dostal kvůli podpoře Titánů v jejich boji proti olympským bohům.

TEO / ORFEUS

Voda je svěží
– nemrazí ani **nehřeje**...

SOPHIA / OSUD

Otevři oči...

ZOE / OSUD

– Není tu tvá **Eurydika**...

TEO / ORFEUS

Vrátila se mi **naděje**...

* ZOE a SOPHIA JAKO OSUD:

dvě dívky – milá bezvěká nesmrtelná a přemoudrá děvčátka, která si s námi hrají; "Osud své sítě – jak pavouk splétává..." Mohou kdykoliv kohokoliv do svých her přibrat – "vyberou" si kamaráda do své hry nebo ho ze hry vyloučí – a jejich hry nabízejí řadu dalších her a podnětů a zajímavých situací uvnitř hry "Orfea..." pro ně dvě (jako pro "rozpolcený osud") i jako pro děti (Sophia a Zoe), – když si zrovna na "Osud" nehrají, jako "Osud" si však hrají na cokoli, „co je právě napadne“ a s kýmkoliv, koho zrovna potkají...

Nevidím ji

– ale slyším

– **jak říká:**

„Pojď...“

Tady jsem

– **hledej!**

Vstup do řeky

– napij se z ní...

Její voda **osvěží tě!** ...

Nebuď jako **malé dítě**...

Na ty bludy **nedej!**

Napiješ se – zapomeňeš...

Na zem **nevrátíš se víc!**

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

SOPHIA / OSUD

ZOE+SOPHIA / OSUD

TEO / ORFEUS

Divné řeky...

* Zoe a Sophia jako "Osud"

pochopitelně manipulativní sklony ... = souhra i protivra, veselohra i truchlohra, předehra, hra i dohra atd... – vše je hravé a nahlížené s odstupem = s nadhledem; a navíc je to zdravý dětský nadhled bez šklebu...

Říkáš:

„Nic?“ ...

* PSYCHIATŘI odcházejí s úsměvem si štěbetají, baví se tím...

Byl jsem si jistý

– že tak **blízko je**...

– má Eurydika...

Blízko byla tvoje **zkáza**...

Žádná **naděje**...

Vábí tě hlas řeky **zapomnění**...

Tvoje Eurydika **tady není!**

Mezi třemi řekami

– **ukrytá je cesta třetí**...

Odvahu **seber!**

Brzy **předstoupíš**

před **vládce podsvětí**...

MÍŠA / DÉMÉTÉR

* ze „svého kouta“ **vyběhne k Orfeovi bláznivá Démétér**, aby Orfea varovala, pak běží zase zpátky do své samoty...

* TÉMATA PRO ZOE a SOPHII /OSUD:

hry jako jemná ušlechtilá i agresivní manipulace – starost a péče – mlhavá předzvěst budoucnosti – zaostřená přítomnost bez minulosti – dětské hry kontra hry osudové – předsudky i pravda – bezstarostnost i starostlivost – všudypřítomnost i prázdnota – vědomí i nevědomí – touha i nezáměr – zrcadlení i slepota – popostrčení do propasti i podaná ruka – podrážděnost – klid – rozpolcenost i semknutí osudu...

poznámky:

STYX – řecká bohyně, je v řecké mytologii dcerou Titána Ókeana a jeho manželky a sestry Téthys. Je zosobněním řeky Styx.

STYX – **byla nejmladší, ale nejvznešenější** ze svých tří tisíc sester (také řek).

Její manžel byl Titán Pallás

– zplodili tyto potomky:

Niké (Vítězství) – pomáhala Diovi k vítěznému zakončení válek. Zeus ji přijal na Olymp a učinil ji svou průvodkyní

Kratos (Síla) – průvodce nejvyššího boha Dia a pomocník boha Héfaista

Biá (Násilí) – zosobněná síla, jedna z neoddelitelných vlastností nejvyššího boha

Dia Zélos (Moc, Úsilí, Snaha)

Když Zeus povstal proti Kronovi, svému otci, postavila se Styx na Diovu stranu a přivedla na pomoc i své syny Moc a Sílu a své dcery Ctižádost a Vítězství. Zeus je vzal na Olymp a učinil je svými stálými průvodci.

CH A R Ó N

Hrůzná řeka Styx

– v podsvětí obtéká celou říši mrtvých, je nepřekročitelnou hranicí podsvětí.

Největší a nejslavnostnější přísahy se dovolávaly řeky Styx. Taková přísaha byla neodvolatelná, nezrušitelná, nejposvátnější, její porušení bylo přísně trestáno, což se týkalo nejen lidí, ale i bohů.

Řeka Styx v podsvětí tvoří západní hranici

Tartaru. Vlévají se do ní řeky Acherón, Flegethón, Kókytos, Aornis a Léthé. Nemá-li mrtvý minci pro převozníka Charóna, musí navždy zůstat na jejím břehu...

Jméno bájných řek nese podzemní řeka v jeskyni Domica na Slovensku.

13 - O, HČ13 = PODSVĚTÍ... (str. 22)

HČ13 (00:45)

* VYSTOUPÍ PERSEFONA A PŘIVOLÁ HÁDA

– opět je to hra „osudová vtipná i nebezpečná“...

DIANKA / PERSEFONA

Krásná hudba! – Kdo to hraje?
Háde! – Nějaký smrtelník jde k nám...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Jak se dostal do mé říše ten **drzý pozemšťan**?!
Svou troufalost mi draze splatí!
Prosit na kolenou mě bude
abych ho ve stín **proměnil**...

DIANKA / PERSEFONA

Nehněvej se a vyslechni ho...
Zjisti jeho **cesty cíl**.

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Persefono! – S člověkem se **bavit mám**?

DIANKA / PERSEFONA

Od jara až do podzimu mezi lidmi **chodívám**...
Vím, co dovedou jeden pro druhého **udělat**.
Jejich srdce **dobře znám**...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Víš i to, jak dokážou si **ubližovat**?

DIANKA / PERSEFONA

Co ho asi **vede k nám**?

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Ne! – Ať **vypadne!**
Jinak z něj smutný **stín udělám!**

DIANKA / PERSEFONA

Nezáleží ti na lidech!
Znáš jenom jejich **stíny**...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Tady **spokojeni jsou**...
– Bolest neznají
ani **trápení**...

DIANKA / PERSEFONA

Ale naději a štěstí...
u tebe **taky nenajdou**
– **Háde**...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

A k čemu to?

Ten, kdo jednou **narodil se**...
– v domě mém nakonec
vždy útočiště **najde**...
Tady nikdo **nesouží se**...

DIANKA / PERSEFONA

Má za sebou cestu **namáhavou**...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

V naší říši může odpočívat **v pokoji**...
Dobře, nechám si to **projít hlavou**.

DIANKA / PERSEFONA

Je odvážný – když se tě **nebojí**...

ZOE / OSUD / HÁDÉS

Vyřid' to sama – Persefono!
Na lidské tlachy nemám **náladu**...

Nebudu s ním dál čas ztrácet

– jdu za svými stíny **do sadu**...

* **MÍŠA JAKO DÉMÉTÉR**: v naší básni vypráví příběhy dětem, je spokojená a laskavá, dokud je má u sebe; nemá ráda muže a manželské vztahy, lásku vyznává jen mateřskou, Orfeově lásce se vysmívá, když **Démétér** spatří Charóna, připomene jí dceru Persefonu a temnotu Hádovy říše. **Démétér rázem ztratí duši i rozum, ztratí i hlas – přestane mluvit – "uschne jí jazyk"**

TÉMA PRO MÍŠU/DÉMÉTÉR: všechny možné druhy mateřské lásky – všeobjímající i přivlastňující – svobodná i nesvobodná – nesoudná i kritická – pečující – milá i obtížná, prostě taková, s jakou se děti během života, zrání a dospívání setkávají; a je to zase z pohledu Míši a je to zase autentické...

D É M É T É R

K E R B E R O S

HČ14 (00:44) 🔊

14 - O, HČ14 = DO
SADU... (str. 23).ogg

TEO / ORFEUS

Vrať mi moji Eurydiku
– vznešený vládce podsvětí!

Jsem Orfeus – její muž!

SOPHIA / PERSEFONA

Ale? – Kuš!
– Nekřič tolik...

* PERSEFONA si s Orfeem
pohrává stejně jako Osud...

Nevztekej se
– chceš-li se zbavit prokletí!

Hádés tu není
– pryč na tebe nemá náladu...

Já mám tvůj příběh na starost.

Říkal – tuším:

„Jdu zalít zahradu...?“

Jsem je

– Persefona

a ty jsi můj vítaný host.

Překrásná hudba...
– nádherný zpěv...

Nikdy před tím
neslyšela jsem nic takového...

TEO / ORFEUS

Má hudba je prosbou mojí
– vznešená vládkyně.

SOPHIA / PERSEFONA

Počkej tu chvíli
– sama zeptám se ho...

TEO / ORFEUS

Jdu za Hádem s tebou!

SOPHIA / PERSEFONA

Tady zůstaň!
– Nechceš-li být
v zahradě jeho
věčným stínem...

TEO / ORFEUS

Počkám...
– Toužím po něčem jiném...

ZOUFALCI

Chce Eurydiku!

poznámky:

k postavám ze hry:

DÉMÉTÉR – její otec Kronos ji spolkl stejně jako předtím její sourozence Hestii, Héru, Háda a Poseidóna. Vedl ho k tomu strach, že jeho děti se mu vzeprou a zbaví ho moci. Jako božské bytosti v něm přežívaly až do doby, kdy je vysvobodil jejich nejmladší bratr Zeus. Jeho matka Rheia ho porodila v tajnosti na Krétě a Krona ošálila kamenem zabaleným v plenkách, který Kronos pozřel. Když Zeus dospěl, postavil se otcí. Převlékl se za číšníka a podal otcí dávidlo, donutil jej tak vydat ze sebe všechny děti. Sám Zeus se prohlásil nejvyšším bohem. **Démétér** vzal k sobě na Olymp, dal jí na starost péči o plodnost země, a rolnictví. **Démétér** naučila lidi obdělávat pole, usadit se místo kočování na jednom místě a dala jim tak nový způsob života a stanovila jeho zákony. Diovi se **Démétér** líbila, usiloval o její přízeň, dokonce zabil bleskem thessalského krále Íasióna, kterému **Démétér** dala syna Plúta. **Démétér** nakonec Diovi porodila dceru **Persefonu**; bývá nazývána též Kora. Když jednou byla **Persefona** se svými družkami, otevřela se před ní zem, vynořil se bůh podsvětí **Hádés** a v mžiku s ní zmizel v hlubinách. **Démétér** hned spěchala na pomoc, ale nenašla ani stopu. Bloudila devět dní po celém světě, až se nakonec od boha slunce Héliá dozvěděla, co bylo. Hned se vypravila za Diem na Olymp a žádala o pomoc. Ani Zeus však nemohl **Háda** donutit k vrácení **Persefony** matce, protože si ji mezitím vzal za manželku a dal jí ochutnat jádra granátového jablka. A tím jí zavřel cestu zpátky na zem – kdo něco v podsvětí snědl, nemohl se už vrátit nahoru. **Démétér** z velkého žalu se uchýlila do ústraní do svého chrámu v Eleusíně. Soslala na zemi neúrodu, zato zase lidé přestali bohům obětovat. Nakonec musel Zeus zakročit: donutil **Háda**, aby propustil **Persefonu** na svět vždy na dvě třetiny roku a zbylou třetinu bude ona trávit v podsvětí říši. **Na jaře Persefona přichází ke své matce, příroda se probouzí, rozkvétá, zraje, lidé sklízí úrodu.**

SOPHIA / PERSEFONA

Tak to máš **vážně** kliku...

– Tvá člověčí hudba obměkčila
i **vládce** podsvětí...

Zahradu slzami zalévá...

Vážně
– **pláče** dojetím...

Snad připomněs mu
– že i já kdysi byla **jeho** obětí...

Když uděláš – co ti řeknu...

– radost **vystřídá** tvou tíseň...

TEO / ORFEUS

Všechno, co chceš, udělám

– **věřím** ti...

SOPHIA / PERSEFONA

* **PERSEFONA** láká Orfea
na cestu ven z podsvětí...

Tvá touha je silná
a hluboká **jako** tvoje píseň...

– Eurydiku **vrátím** ti...

Zpátky **ukážu** ti cestu.

Za tebou pošlu
tvou **mrtvou** nevěstu.

Ve tvých stopách půjde...

Neuslyšíš ji

– je **jenom** stínem...

Nesmíš se ohlédnout...

Nesmíš ji spatřit

– dokud nevystoupíte
na **pevnou** zem...

Jestli to dokážeš

– ožije tvá Eurydika

ve tvém světě

– **Jiném.**

Jestli ne
– vrátíš se sám

a ona zůstane zde...

– Na věky svým **stínem.**

poznámky:

k postavám ze hry:

DÉMÉTÉR – pracovitá mateřská bohyně, nerada působí bolest. Žije pro děti a pro pomoc jiným lidem. Své děti miluje ať jsou jakékoliv. Stejně tak zdravé jako čímkoliv postižené, ve vysokém postavení či na okraji společnosti. Je to matka na plný úvazek. Mateřství má u ní přednost před prací. Ale pozor! Usiluje dostat ty druhé do závislosti na sobě. **Démétér** je Bohyní přírody, kulturní krajiny a zemědělství.

D É M É T É R

P E R S E F O N A

15 - O, HČ15 =
STÍNEM... (str. 25).og

HČ15 (00:44)

ZOE / OSUD

* **VYSTOUPÍ OSUD** / Zoe +Sophia
– skrývají se za něj hrají hru
na schovávanou...

TEO / ORFEUS

SOPHIA / OSUD

TEO / ORFEUS

ZOE / OSUD

ZOE+SOPHIA / OSUD

TEO / ORFEUS

ZOE / OSUD

TEO / ORFEUS

ZOE / OSUD

SOPHIA / OSUD

TEO / ORFEUS

ZOE / OSUD

SOPHIA / OSUD

ZOE / OSUD

* **OSUD ODHALÍ EURYDIKU**

Eurydika jako stín

za ním kráčí
– tiše...

– Statečně...

Škoda
– že ji **nevidím**...

Jak rád bych ji spatřil **konečně**...

Buď trpělivý a šetři své síly...

– Ať z hlubin Hádovy říše

vyjdeš **bezpečně**...

Kdo to mluví?

– **Eurydika**?Ne – je pouze stínem **dosud**...A ten – jak víš – nic **neříká**...To mluvím já – tvůj **Osud**.

Cesta je zlá
– bojím se o ni...

Za tebou jde
– neměj strach...

Její kroky **neslyším**...

Říkám ti jasně:

„Je **jenom stín!**“Nepokoušej svůj **Osud!**

Nemohu se dočkat

Není to daleko **odsud**.

Máš před sebou
poslední **kus cesty**...

Tam nahoře na zemi

– dočkáš se svojí **nevěsty**...**poznámky:**

A R T E M I S

O R F E U S

TEO / ORFEUS

Eurydiko! – Tady jsi...

* ORFEUS SE PRUDCE OTOČÍ

– spatří Eurydiku, je šťastný...

Konečně jsem tě našel...

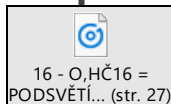
KRISTÝNKA / EURYDIKA

Co jsi to udělal?

* Eurydika je rozmrzelá:

– „Proč kazíš hru, ty kluku?“

Proč jsi se ohlédnul?

Porušil jsi příkaz vládcy **podsvětí!**16 - O, HČ16 =
PODSVĚTÍ... (str. 27).

HČ16 (00:35)

TEO / ORFEUS

Stalo se ti něco?

– Jsi bledá jako stín.

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jsem jenom stínem

– už navždy budu jím.

TEO / ORFEUS

Teď?

– Když jsme se našli?

Podívej

– shora už k nám

první sluneční paprsky pronikají...

Je to tak blízko...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Za sluncem jdi sám

– mě tady nech...

Klesám nízko...

– Do Hádovy říše mezi stíny...

Už na mě v tom šedém háji čekají.

TEO / ORFEUS

Ztrácíš se mi...

– Co to je?

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Jako jemný vánek

odnáší mě Hádův dech

– do svého tichého pokoje...

TEO / ORFEUS

Eurydiko!

– Zůstaň se mnou!

* Eurydika hru dohraje...

– „vynadá mu“...

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Ne...

– už nejsem tvou ženou.

VŠECHNY DÍVKY

Sbohem Orfee!

* Všechny dívky se s ním

„rozloučí“ = v nadsázce

poznámky:

Z E U S

O R F E U S

E U R Y D I K A

ZOE+SOPHIA / OSUD

Tak skončila Orfeova pouť.

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Tím si nejsem jista **zcela**...

BETY / ARTEMIS

Jak to myslíš, – co bys **chtěla**?

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Podle různých zdrojů
– je těch konců mnohem **víc**.

BETY / ARTEMIS

Já vím, ale co s tím naděláme?

ZOE+SOPHIA / OSUD

Nic.

MÍŠA / DÉMÉTÉR

V jednom z nich Bakchantky
– nesnesly jeho **písní žal**.

* děvčata z legrace straší Tea

Když z podsvětí přišel k nim
– opět se bavit **chtěly**.

VICKY / ERATÓ

Nutily Orfea, aby na veselou **strunu hrál**.
To on – pro svou velkou bolest **nedokázal**...

BETY / ARTEMIS

Tak ho ty Fúrie – milovnice vína
a divoké zábavy – na kusy **roztrhaly**

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Jeho hlavu – bez těla – po vodě **poslaly**
na Ostrov **Lesbos**...

TEO / ORFEUS

Tak dost!

* Teo je silně okřikne, už je
opravdu nechce dál poslouchat...V naší básni vybereme si svůj **konec**... – Jiný...

SOPHIA

Zavři oči – zazpívej si **v duchu píseň**...

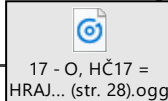
VICKY / ERATÓ

Takovou – co mírní bolest a **zahání tíseň**.

ZOE

Než dozpíváš – octneš se na rozkvetlé louce
– kde Eurydika pro Orfea **trhá květiny**.

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Erató! – Bohyně krásná! **Hraj!**
Ty znáš všechny písně **Orfeovy**.

MÍŠA / DÉMÉTÉR

Vyprávěj příběhy o cestě do podsvětí.
O jeho velké lásce – ať se **každý doví**.

KRISTÝNKA / EURYDIKA

Tvoji píseň milostnou
– lidé i nadále budou **poslouchat**...

ZOE / OSUD

V srdci smutek ucítí
– když smutně zahraješ...
A radost – když se **budeš smát**.**poznámky:*** „**stříhem** – všichni z postav veni!“– opět jsou děti na „hřišti“, kam se
vrátily z říše fantazie, balí své hračky
a chystají se jít domů na večeri...

O R F E U S

HČ17 (00:23)

* **KRÁSNÝ ZÁVĚR** – poetický, ale živočišný,
a s velkou představivostí, nesmí být smutný,
nebo popisný, nejde ani o nějaký přehnaný
optimismus, jistě ale jde o milou očistnou tečku...